

Arlanda Flygsamlingars Vänner

September 2011

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Arlanda Flygsamlingars Vänner 10 år, 2001-2011

Arlanda Flygsamlingars Vänner (AFV) firar i år tioårsjubileum. Genom detta kan det vara värt att publicera en återblickande artikel om AFV:s verksamhet under dessa år.

Efter att Aerospace lagts ned den 1 december 2001, uppstod frågan om de flyghistoriska samlingarnas vidare öden. Frågan var akut, detta i och med att LFV saknade resurser att inom myndighetens ramar förvalta samlingarna.

Som ett resultat av detta bildades den ideella föreningen Arlanda Flygsamlingars Vänner (AFV) samma höst med den uttalade målsättningen att förvalta och underhålla de flyghistoriska samlingarna.

Grunden i AFV blev de personer som tidigare bidragit med frivilligarbete vid Aerospace, däribland Kurt Ivarsson, Göthe Johansson, Nils-Åke Nilsson, Sture Nilsson och Kurt Scheidegger. Ordförande i AFV blev Bertil Boberg.

En del flygplan lyftes upp från golvnivå, däribland Riesler R.III S-AAR, Pappersfokkern, Auster SE-CBT, Pilatus

B 4 och kroppen till Taylor Cub SE-AGL, medan vingarna på andra flygplan demonterades för att spara på utrymmet.

Ett av de första besluten som togs var renovera Lockheed Lodestar SE-BZE, som sedan 1966 förvarats under primitiva förhållanden. Detta arbete avslutades 2008. Segelflygplanet DFS Olympia SE-SGF restaurerades och lyftes upp under taket.

Flyttbestyr och restaurerings- arbeten

I slutet av mars 2004, flyttades Nord NC 701 SE-KAL från brandövningsplatsen av LFV:s fältavdelning till en plats i anslutning till samlingarna. Tyvärr står detta unika flygplan fortfarande utomhus. Samtidigt flyttades DH 104 Dove SE-EUR från SAS hangar in i samlingarnas lokal. En mindre förvaringsbod köptes in 2005, och kompletterade därmed befintliga lokaler. En mobil vagg till flygbåten Beda tillverkades 2006. Flottörställ och motorplåtar monterades också. Samma år inleddes arbetet med att restaurera och

Arlanda Flygsamlingar Kontaktinformation:

Öppettider för visning och telefonsamtal helgfria tisdagar, torsdagar och första lördagen/månad. kl 10:00 – 15:00
Postadress:
Arlanda Flygsamlingar Vänner,
c/o LFV,
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA
Tel: 08-593 600 33

E-post: arlandasamling@telia.com
Hemsida: www.arlandasamlingarna.se
Plusgiro: 352680-3
Organisationsnr: 802411-6561
Besöksadress:
Kabinvägen, Stockholm-Arlanda
Kontaktpersoner:
Bertil Boberg: 070-482 71 28
E-post: bertil.boberg@telia.com
Kurt Ivarsson: 018-380 977
E-post: kurt.ivarsson2@comhem.se

återuppbygga en Albatros B.II
ursprungligen tillverkad vid Nordisk
Aviatik AB (NAB) i Midsommarkransen
1917-18.

I början av 1920-talet såldes denna
Albatros till Svensk Filmindustri i Råsunda,
där det modifierades som vindmaskin. År
1965 skänktes det till Flygvapenmuseum,
varifrån det 1989 överfördes till
samlingarna. Riksantikvarieämbetet (RAÄ)
har bidragit med 30 000 kronor för detta
arbete.

Samlingarnas Klemm Kl 35 (SE-BGA)
byttes 2006 bort till Håkan Wijcander,
Håtunaholm.

I utbyte erhöll samlingarna en annan
Klemm Kl 35, SE-BHF. Bytet skedde
genom LfV:s försorg. Arbetet med att
återställa SE-BHF i utställningsskick går
nu mot sitt slut.

Kabininredningen jämte cockpit i
Lockheed 12-A Electra Junior SE-BXU
har restaurerats under 2006-2010. Tyvärr
saknas ännu motorkåpor. Svensk
Flyghistorisk Förening har bidragit med
10 000 kronor.

En bogsertruck, tillverkad av
Bergbolagen, har återställts i körbart skick.
Den är utställd i anslutning till Lodestar
SE-BZE. En Alvis Leonidesmotor ingår
numera i motorsamlingen. Två andra
pågående restaureringsprojekt är GV 38
SE-AHD och Nord NC 701 SE-KAL.
Motorn till GV 38:an jämte
kabininredningen undergår nu restaurering,
till vilken RAÄ bidragit med 15 000
kronor. Stabilisatorn till SE-KAL har
demonterats och flyttats inomhus. Arbetet
med att ta bort färg (minst fem lager!) samt
korrosionsskyddsbehandla densamma
pågår för närvarande. Efter att detta arbete
blivit slutfört, kommer stabilisatorn att
målas med primer (grundfärg) och därefter
Kartverkets day-glow ytfärg.
Arbete med att dataregistrera föremål har
skett kontinuerligt i programvaran
Micromarc.

Den frivilliga arbetsinsatsen har genom
åren varit betydande; under AFV:s tio år
har drygt 50 000 arbetstimmar lagts ned på

underhåll, restaureringsarbeten och
visningar under helgfria tisdagar och
torsdagar, d v s i genomsnitt 5 000 timmar
per år. Första helgfria lördagen varje
månad har vi även haft öppet för
allmänheten. Medlemsavgiften i AFV har
sedan 2001 varit låg, endast 100 kronor.
Dock togs beslut i samband med årsmötet i
april 2011 om att höja medlemsavgiften till
150 kronor. AFV har f n drygt 300
medlemmar.

Kontaktytan med medlemmarna är
AFV:s medlemsblad, vilket ges ut 3-4
gångar årligen. AFV har även två
medlemsmöten varje år, ett årsmöte i april,
samt ett höstmöte i oktober-november. Till
höstmötet brukar en föredragshållare
inbjudas. Bland föredragshållarna kan
nämnas JAS-provflygaren Stig Holmström,
och DC-3 legenden Åke Jansson. En ny,
uppdaterad hemsida på Internet kommer att
bli tillgänglig från årsskiftet.

Utåtriktad verksamhet

Genom åren har AFV:s medlemmar
genomfört visningar för flyghistoriskt
intresserade besökare. Antalet besökare
sedan 2001 är strax över 15 000. Vi har en
(frivillig) entréavgift om 40 kronor för
enskilda besökare, medan förbokade
visningsgrupper får betala 40 kronor per
person. Efter överenskommelse har
grupper även kunnat tas emot på andra
tider än tisdagar, torsdagar och första
lördagen varje månad.

Vi har även haft viss konferens-
verksamhet, bl a från Vattenfall och
Svenska Riksidrottsförbundet m fl. Sedan
2010 har vi även haft en publikations-
verksamhet, och publicerat två st böcker,
en om Götaverken GV 38, samt Karl-Eskil
Sahlmans Minnen från AB Värmlandsflyg
1946-1950. En tredje bok kommer
i december 2011, vilken kommer att
behandla 'Flygande Loppans' historia
i Sverige.

Lördagen den 2 april 2011 hade Arlanda
öppet hus i samarbete med Dagens Nyheter,
vilket även innefattade Arlanda

Flygsamlingar. Under drygt fyra timmar besökte inte mindre än 800 personer samlingarna, vilket om inte annat visar på ett stort latent intresse för svensk civil flyghistoria. Förhoppningen är att detta sker i någon form även nästa år, 2012, då Arlanda fyller 50 år.

Arlanda Flygsamlingars framtid

Diskussioner pågår för närvarande med kommittéer i samarbete med LFV, Trafikverket, Swedavia och Svensk Flyghistorisk Förening om placeringen, utformningen och omfattningen av ett framtida civilt luftfartsmuseum.

Tanken svindlar, det har nu gått 59 år sedan Charlie Enger 1953 tog initiativ till dåvarande Luftfartsstyrelsens historiska samlingar. Förhoppningen är att ett civilt luftfartsmuseum snart kan komma till stånd. Enligt AFV:s uppfattning är den optimala placeringen den nuvarande, dvs Arlanda. Detta av flera skäl. Arlanda är en knutpunkt för kommunikationer och transporter i Mälardalen, med nästan en tredjedel av Sveriges befolkning. En flytt av samlingarna, med dess dryga 50-tal flygplan, 30 motorer och åtskillig kringutrustning skulle vara mycket kostnadskrävande. Bland våra stora flygplan kan nämnas SE-210 Caravelle, Convair CV-440 Metropolitan och Nord NC 701. Samtliga dessa flygplan har förvarats utomhus sedan 1970-talet, och därmed givetvis farit illa i det bistra svenska klimatet.

Två alternativ för en framtida placering av samlingarna som nu diskuteras är Skavsta och Ängelholm. Beslut i frågan kommer förhoppningsvis i början av 2012. Det kan sägas vara ett fattigdomstecken att Sverige, med den i Norden största flygindustrin och befolkningen ännu saknar ett civilt luftfartsmuseum. Dylåka flygmuseer finns i samtliga våra grannländer, inklusive Island.

Bertil Boberg och Jan Forsgren

Harry Bergström 1938-2011

En av AFV:s mest aktiva och uppskattade medlemmar, Harry Bergström, omkom tragiskt i en bilolycka i Märsta den 13 augusti. Harry föddes 1938 i den västerbottniska gruvorten Boliden, men flyttade i tioårsåldern med föräldrarna till Stockholm. Under skoltiden sommarjobbade han på Skansen, där han några år senare även mötte sin blivande hustru och livskamrat Marianne.

En teknisk begåvning utöver det vanliga gjorde att han efter avslutad skolgång fick jobb som bilmekaniker. Harrys första flygning skedde i unga år vid AB Stockholms Flygskola på Skå Edeby i en Luscombe Silhouette 8A. "Flygbacillen" hade som följd att han något år senare sökte som fältflygarelev i Flygvapnet och han blev 1959 antagen till FÖFS vid F2 i Hägernäs. Av 70-talet elever blev endast ett fåtal antagna för flygutbildning vid Kungl Krigsflygskolan i Ljungbyhed.

Efter den grundläggande flygutbildningen skolades Harry vidare till jaktflygare vid F10 i Ängelholm, där han flög såväl J 29 Flygande Tunnan, som J 34 Hawker Hunter. Huntern var hans favoritflygplan – "pilotens dröm"! Totalt flög Harry ca 1000 timmar under sina sex år i Flygvapnet.

Harry Bergström Foto: AFV

Våren 1967 anställdes Harry vid SAS, där han tjänstgjorde som flygstyrman på DC-8, SE-210 Caravelle och DC-10. Efter kaptensutnämningen flög han DC-9 och MD-80. Under SAS-tiden stationerades han under kortare perioder i Rom, Aten och Seattle. Harry hade vid sin pensionering omkring 13 000 flygtimmar i SAS.

Efter pensioneringen kom Harry att engagera sig i Arlanda Flygsamlingar, där han blev en mycket uppskattad medlem, vars entusiasm och gedigna hantverkarskunnande var en drivkraft för övriga medlemmar. Som före detta bilmekaniker fick Harry bland annat ansvar för renoveringen av en 50-årig bogsertruck till körbart skick. Privat var Harry en stor veteranbilsentusiast, han ägde bland annat

en PV 444 samt en Volvo P1800, inom familjen mera känd som "fiskbilen".

Familjen var ägare av en Vega segelbåt, en hobby som sommartid krävde mycket arbete och tid. Resten av sommaren tillbringade han och hustrun Marianne i Skåne, i familjens sommarhus i Glimminge Plantering vid Skälderviken.

Vintertid fick Harry utlopp för en annan av sina stora passioner, att åka långfärdsskridskor, där han även, som instruktör, utbildade många i den svåra konsten att ta sig upp ur en vak. Han var även en flitig deltagare och funktionär i Vikingarännet.

Harry var en utomordentlig kamrat, mångkunnig, god och glad och alltid villig att ställa upp för andra. Han efterlämnar ett enormt tomrum bland medlemmarna i AFV.

KVARTALSREDOGÖRELSE 1102

Frivilliggruppen, bestående av 26 personer, har på helgfria tisdagar och torsdagar under 276 dagar utfört följande renoverings- och underhållsarbeten av föremål vid Arlanda Flygsamlingar

Projekt 174: NAB 9 (Albatros B.IIa) Montering av och tillverkning av delar till under och övervingarna pågår.

Projekt 176: Klemm KI 35 SE-BHF Tillverkning och montering av avgassystem till Hirthmotorn pågår

Projekt 178: Götaverken GV 38 SE-AHD Renovering och komplettering av motorn pågår

Projekt 182: Nord NC 701 SE-KAL Rengöring och målningsarbeten av stabilisator pågår

Projekt 183: DC-9-simulator Tillverkning av stativ jämte komplettering av instrument pågår

Swedavia har i egenskap av fastighetsägare i flera år lovat ersätta utbrända lysrör, men detta har ej åtgärdats. Under juni månad fick AFV låna en skylift av HM Kontorsservice. Per Björkner, Bengt Thelander och Johan Wallin bytte 80 st lysrör under en helg, ett grannliga arbete som vi tackar för.

Vi har även utfört en del utomhusarbeten, däribland tagit bort sly mm
Registrering av föremål sker kontinuerligt

Arlanda 2011-07-21
Bertil Boberg